

نوبنیاد

روزنامه سراسری
صبح ایران

تعطیلی صحن بدعت است

حامد یزدیان نماینده مردم اصفهان در مجلس در مصاحبه با روزنامه نوبنیاد با بیان اینکه تبلور مجلس، صحن علنی آن است، گفت: اگر مجلس بخواهد وظائف تقنینی و نظارتی خود را انجام دهد و از جمله از ابزارهایی چون سوال تذکریا استیضاح استفاده کند، باید صحن علنی مجلس تشکیل شود. همچنانکه طی سه ماه اخیر و در جریان تعطیلی صحن، می توانیم بگوییم که قسمت عمده ای از نقش های مجلس در این سه ماه اخیر معطل مانده است.

۳

نوبنیاد از وضعیت اقتصادی و اجرایی کشور در روزهای اول مسئولیت شهید رئیسی گزارش می دهد

آنچه تحویل گرفت

۴

دیپلماسی شهید رئیسی علیه تفکر کدخدا باوری بود

۷

صفحه ۱

فرهنگی

عبدکدام خدایی آقا احسان؟

صفحه ۱

سیاست خارجی

امیرکبیر دوران ما

سپهر خلجی

رئیس شورای اطلاع رسانی دولت سیزدهم

قبل از دولت شهید رئیسی و در آستانه سال ۱۴۰۰ کشور معطل خسارت های بزرگ برجام، با بالاترین بدهی دولتی همراه با مرگ و میر روزانه ۸۰۰ تن از شهروندان، اوضاع زجرآور بی برقی و بی آبی و شکست عمده شعارهای دولت وقت به امید حل مشکلات از طریق مذاکره با آمریکا، تعطیلی و ورشکستگی عمده واحدهای تولیدی و خزانه خالی و توقف طرح های عمرانی و شکسته شدن رکورد تورم و نقدینگی با رشد اقتصادی نزدیک به صفر درصد و قطع ارتباط با مردم که به تعبیر رهبر شهید انقلاب دولت وقت را عملاً به عبرت تاریخ بدل ساخت.

متن کامل در صفحه ۳

صفحه ۲

سیاسی

مردمی، صادق، خستگی ناپذیر

دولت سیزدهم با محوریت شهید رئیسی یکی از مهم ترین نقطه عطف های مدیریتی و کارآمدی در تاریخ جمهوری اسلامی ایران و چه بسا ایران بود. بطوری که بی تردید حکمرانی و مدیریت اصیل انقلابی در دوره شهید جمهوری، رهنمایی برای ادامه مسیر حکمرانی صحیح انقلاب اسلامی خواهد بود.

صفحه ۱

رئیسی و پایان دیپلماسی التماسی

دوران شهید رئیسی را شاید بتوان نقطه پایان «دیپلماسی انتظار یا دیپلماسی التماسی» در ایران دانست؛ دوره ای که سیاست خارجی کشور پس از سال ها معطلی در ایستگاه برجام، به سمت جهان غیر غربی چرخید و تهران را به بریکس، شانگهای، اوراسیا و توافق های راهبردی جدید رساند.

مروری بر بیانات رهبر شهید انقلاب درباره ویژگی‌های شخصیتی و مدیریتی شهید جمهور، آیت‌الله سید ابراهیم رئیسی

مردمی، صادق، خستگی‌ناپذیر

صحيح انقلاب اسلامی خواهد بود. در همین راستا با توجه به نزدیکی بودن سالگرد شهادت شهید رئیسی به مروری از بیانات رهبر شهید انقلاب که درباره شهید جمهور در سخنرانی‌های مختلف ایراد داشتند، می‌پردازیم.

دولت سیزدهم با محوریت شهید رئیسی یکی از مهم‌ترین نقطه عطف‌های مدیریتی و کارآمدی در تاریخ جمهوری اسلامی ایران و چه بسا ایران بود. بطوری که بی‌تردید حکمرانی و مدیریت اصیل انقلابی در دوره شهید جمهور، رهنمایی برای ادامه مسیر حکمرانی

بیانات مراسم بزرگداشت: «زبان او؛ با مردم صریح و صادقانه حرف می‌زد؛ با مردم با ابهام، با نشانه‌های نادرست صحبت نمی‌کرد؛ صریح، روشن، صادقانه. به ایشان سفارش شده بود که به مردم بگوید که ما این کار را، اگر توانستیم می‌کنیم؛ هر جا نتوانستید، به مردم بگویید نمیتوانیم. ایشان هم همین جور عمل می‌کرد؛ صریح و صادقانه.»

بیانات مراسم بزرگداشت: «در مذاکرات دیپلماسی که جای پیچیدن حرف‌ها و پوشیدن نیت‌ها است، ایشان با صراحت، با صداقت صحبت می‌کرد و طرف را تحت تأثیر قرار میداد. به او اطمینان می‌کردند، میدانستند که آنچه می‌گوید درست می‌گوید. در [زمان] ریاست جمهوری، در اولین مصاحبه‌ای که کرد، خبرنگار از ایشان پرسید که آیا شما با آمریکا مذاکره می‌کنید؟ صریح و بدون هیچ ابهامی گفت: خیر؛ و نکرد. اجازه نداد که دشمن بتواند بگوید که من با تهدید، با تطمیع، با حيله توانستم ایران را پای میز مذاکره بکشانم؛ نگذاشت.»

بیانات مراسم بزرگداشت: «شهید، یکسره [در حال] کار بود؛ یکسره! شب و روز نداشت، خستگی نمی‌شناخت. بنده مکرر به ایشان می‌گفتم که یک مقداری ملاحظه کنید، ممکن است مزاج طاقت نیاورد، یک وقت آدم می‌افتد نمیتواند کار کند، ایشان می‌گفت من از کار خسته نمی‌شوم. دائم کار، دائم کار؛ کار با کیفیت، کار خدمت‌رسانی. دو جور خدمت‌رسانی هست. یکی خدمت‌رسانی مستقیم به مردم است. فرض کنید یک شهری احتیاج دارد به اینکه لوله‌ی آب وصل کنند و آب برسانند، یک جاره می‌خواهد، یک جاشغال لازم دارد، از این کارها؛ ایجاد اشتغال، راه‌اندازی چند هزار کارگاه را کدام‌نده و از کارافتاده، کارهایی که باید در ظرف سه سال، چهار سال تمام می‌شد [اما] ده سال، پانزده سال مانده بود، [شهید رئیسی] رفت سراغ اینها و بسیاری از این کارها را در شهرهای مختلف انجام داد؛ مردم آن شهرها را نزدیک دیدند این خدمات را و حس کردند. این یک جور خدمت به مردم بود.»

معنای این چیست؟ معنایش این است که مردم به این انقلاب و به این شعارها دل‌بسته‌اند.»

رهبر شهید انقلاب در بیانات مراسم بزرگداشت شهید رئیسی و شهادت پرواز اردیبهشت ۱۴۰۴/۰۲/۳۰: «ایشان مصداق این آیه‌ی شریفه بود که «تِلْكَ الدَّارُ الْآخِرَةُ نَجْعَلُهَا لِلَّذِينَ لَا يُرِيدُونَ عُلُوًّا فِي الْأَرْضِ وَلَا فَسَادًا». این یک معیار مهمی برای مدیریت کشور است: «لا تُرِيدُونَ عُلُوًّا فِي الْأَرْضِ.» در سوره‌ی قصص، در همین سوره‌ای که این آیه در آن هست. این آیه در اواخر سوره است. در اول سوره می‌فرماید: «إِنَّ فِرْعَوْنَ عَلَا فِي الْأَرْضِ؛ نَقَطَهُی مَقَابِلِشْ این است؛ او اهل علو است: «أَلَيْسَ لِي مُلْكٌ مِّمَّا وَهَدَى الْآفْهَارَ نَجْرِي مِنْ تَحْتِي». خود را برتر دیدن، بار خود را بر دوش مردم انداختن، مردم را با چشم حقارت نگاه کردن، خاصیت حکومت فرعون است.»

بیانات مراسم بزرگداشت: «جایگاه سیاسی و اجتماعی او خیلی بالا بود. خب میدیدید در این سفرها، در این دیدارهایی که او با مردم داشت، مردم نسبت به او چه اظهار ارادت می‌کردند، چه علاقه‌ای نشان میدادند. اما او خودش را از دیگران برتر نمی‌دانست؛ خودش را در ردیف مردم، مثل مردم، در مواردی کوچک‌تر از مردم به حساب می‌آورد؛ با این نگاه، با این دید حکمرانی می‌کرد بر کشور و دولت را اداره می‌کرد و کارها را پیش می‌برد. برای خودش چیزی از این امکان سیاسی و اجتماعی نمی‌خواست، برداشت نمی‌کرد.»

بیانات مراسم بزرگداشت: «شهید رئیسی دل‌خاشع و ذاکر داشت، زبان صریح و صادق داشت، عمل خستگی‌ناپذیر و دائم داشت؛ این سه خصوصیت است: دل، زبان، و عمل. برای تشخیص شخصیت یک انسان و هویت یک انسان، این سه چیز عنصر اصلی هستند: دل او، زبان او، عمل او»

جعفر کاظمی
روزنامه‌نگار

رهبر شهید انقلاب در بیانات ۱۴۰۳/۰۳/۱۵: «بعد از فقدان این عزیز دیدم تقریباً همه روزنامه‌ها و مطبوعات و در فضای مجازی و اشخاص گوناگون از جریان‌های مختلف از او حرف می‌زنند و تمجید می‌کنند دلم برای رئیسی سوخت؛ در زمان حیات او آنها حاضر نبودند یک کلام از این حرف‌ها را بزنند.»

رهبر شهید انقلاب در بیانات ۱۴۰۳/۰۶/۰۶: «امیرکبیر سه سال در کشور حکومت کرد، کارهای بزرگی را بنیان‌گذاری کرد. خود آقای رئیسی عزیز ما سه سال حکومت کرد و ریاست کرد، کارهای خوبی ایشان انجام داد و بعضی کارها را پایه‌گذاری کرد که ان شاء الله‌تعالی در آینده‌ها کشور خواهد دید.»

رهبر شهید انقلاب در بیانات دیدار با خانواده شهید رئیسی ۱۴۰۳/۰۳/۰۲: «بنده هر چه فکر می‌کنم، هم برای خودم، هم برای کشور، هم بخصوص برای خانواده، احساس می‌کنم که

این [حادثه] هیچ جبرانی ندارد؛ یعنی خسارت سنگینی است که واقعاً جبران ندارد؛ خیلی سخت است، داغ بزرگی است.» همچنین در این دیدار مطرح شده بود: «ایشان مظهر شعارهای انقلاب بود؛ یعنی همان حرف‌های اصلی انقلاب از دهان ایشان خارج میشد و این شعارها را ایشان شعارهای خودش قرار داده بود و مردم اینها را از ایشان شنیده بودند. همین مردم دارند این احساسات را برای این مرد نشان میدهند؛

خبر کوتاه

روایت مدیر روابط عمومی وزارت بهداشت از وضعیت سلامتی «رهبر انقلاب»

مدیر مرکز روابط عمومی و اطلاع‌رسانی وزارت بهداشت درباره وضعیت سلامتی رهبر معظم انقلاب در روز نخست جنگ گفت: بخشی از همکاران ما همان جا (بیمارستان) تصمیم گرفتند، چند بخیه بزنند که روی پا بود و دو تا سه بخیه نیاز بود. جراحاتی که به رهبر معظم انقلاب وارد شده بود در حدی نبود که چهره و ظاهرايشان مخدوش شود. این جراحات در حدی نیز نبود که ایشان مانند امام شهید جانبازی بگیرند یا قطع عضو داشته باشند.

لطیفی: شهید رئیسی هیچگاه رهبری را سپر خود قرار ندادند

معاون شهید رئیسی در دولت سیزدهم در آستانه سالگرد شهادت آیت‌الله سید ابراهیم رئیسی و همراهانشان، اظهار داشت: ایشان هیچ‌گاه رهبری را سپر خود قرار ندادند، بلکه خود سپر رهبری شدند. به سردار شیرازی فرموده بودند: «ما در کشور یک آهنگ داریم و آن تدابیر و دستورات مقام معظم رهبری است و ما سرپا می‌زنیم و وظیفه داریم منویات ایشان را عملیاتی کنیم.» وی به سبک مدیریت مشارکتی شهید رئیسی اشاره کرد و گفت: حتی اگر نظر شخصی ایشان با رأی وزرا متفاوت بود، تبعیت می‌کردند. به نظرات کارشناسی احترام می‌گذاشتند و در جلسات دولت از موافقان و مخالفان برای روشن شدن موضوع دعوت می‌کردند و در یک جمله شهید رئیسی «مدیر مومن، انقلابی، ولایت‌مدار، فسادستیز» بود.

خضریان: پیگیری برای صدور قطعنامه نشانه ضعف آمریکا است

عضو کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی مجلس گفت: ایران برای سناریویی که برای جنگ پیش بینی کرده، منتظر کوچک‌ترین حماقت آمریکایی‌ها است. وی افزود: اینکه ترامپ اعلام می‌کند ما ۷۵ درصد کار را انجام دادیم، یعنی اگر آمریکایی‌ها تنها در برابر ۲۵ درصد قدرت ایران در مدیریت تنگه هرمز در وضعیت آچمز قرار گرفته و نمی‌توانند کاری از پیش ببرند، واقعیت این است که ادعای ابرقدرتی آنها یک ادعای پوچ است. نماینده مردم تهران همچنین تاکید کرد: آمریکایی‌ها نسبت به آمادگی نظامی ایران اطلاع کامل دارند و لات کوچه خلوت بازی ترامپ در فضای مجازی نشان دهنده استیصال آمریکا در موضوع ایران است. حتی این را در پیگیری آمریکا برای صدور قطعنامه در سازمان ملل نیز نشانه استیصال و ضعف آمریکا در مقابل ایران است.

قاضی‌زاده هاشمی: آمریکا حق دخالت در تنگه هرمز را ندارد

معاون رئیس جمهور در دولت سیزدهم گفت: اگر ما درباره رژیم حقوقی تنگه هرمز صحبت می‌کنیم، این موضوع بین ما و عمان و حداکثر پنج یا شش کشور دیگر در این منطقه است و به آمریکا هیچ ارتباطی ندارد. وی افزود: همچنین زمانی که ما درباره رژیم حقوقی دریای خزر بحث می‌کنیم، طبیعی است که باید با کشورهای اطراف دریای خزر صحبت کنیم و دلیلی ندارد که آمریکایی‌ها به این مباحث ورود کنند.

امنیت

هسته‌های تروریستی زیر ضرب اطلاعات سپاه

روابط عمومی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی طبق اطلاعیه‌ای اعلام کرد: طی اقدامات سازمان اطلاعات سپاه در استان‌های قزوین، کرمان و چهارمحال و بختیاری تعدادی از عناصر وابسته به محور آمریکایی - صهیونی که قصد تولید ناامنی یا اختلال در نظام اقتصادی کشور را داشتند، شناسایی و دستگیر شدند.

سازمان اطلاعات سپاه استان قزوین طی اقدامات پیچیده صورت‌گرفته دو جاسوس وابسته به رژیم صهیونیستی را شناسایی و دستگیر کرد؛ همچنین حسب گزارش‌های مردمی و تعامل با اداره کل اطلاعات استان قزوین یک شبکه توزیع سلاح‌های جنگی منهدم و مقادیری سلاح و مهمات مربوطه کشف و ضبط شد. به علاوه، طی اقدام دیگری یک‌هزار و ۴۰۰ تن مواد اولیه پتروشیمی که در یکی از واحدهای صنعتی اختراع شده بود و قصد اختلال در بازار را داشت، کشف و ضبط شد.

سازمان اطلاعات سپاه استان کرمان طی سلسله عملیات‌های ضربتی هشت تن از عوامل اصلی اقدامات تروریستی صورت‌گرفته در سطح استان را شناسایی و دستگیر کرد. از اقدامات مجرمانه این عناصر می‌توان به تیراندازی به خودروی مدافعان امنیت، حمله به مأموران فراجا، آتش‌زدن فرمانداری سیرجان، جاسوسی به نفع رژیم صهیونیستی و ارتباط با فرق ضاله اشاره کرد.

سازمان اطلاعات سپاه استان چهارمحال و بختیاری در اقدامات خود ۲۲ عنصر در قالب چند شبکه وابسته به گروهک‌های ضدانقلاب را شناسایی کرد و زیر ضرب قرار داد. این عناصر ضمن ارتباط با سرپل‌های خارج‌نشین - عمدتاً جریان تروریستی سلطنت‌طلبی - به دنبال تهیه سلاح، تولید ناامنی و اقدامات خرابکارانه بودند که قبل از هرگونه اقدام شناسایی و دستگیر شدند.

گفتگوی نوبنیاد با حامد یزدیان نماینده مردم اصفهان در مجلس درباره حدود سه ماه تعطیلی صحن علنی

تعطیلی صحن بدعت است

حامد یزدیان نماینده مردم اصفهان در مجلس در مصاحبه با روزنامه نوبنیاد با بیان اینکه تبلور مجلس، صحن علنی آن است، گفت: اگر مجلس بخواهد وظائف تقنینی و نظارتی خود را انجام دهد و از جمله از ابزارهایی چون سوال تذکر یا استیضاح استفاده کند، باید صحن علنی مجلس تشکیل شود. همچنانکه طی سه ماه اخیر و در جریان تعطیلی صحن، می‌توانیم بگوییم که قسمت عمده‌ای از نقش‌های مجلس در این سه ماه اخیر معطل مانده است.

هادی هدایت زاده

روزنامه‌نگار

در این ایام خاص، یک رکن از ارکان حاکمیت و یک قوه از قوای سه‌گانه کشور تعطیل باشد» افزود: تعطیلی حدود سه ماهه صحن مجلس یک بدعت است و باید برای حل آن چاره‌اندیشی فوری صورت بگیرد. به گفته یزدیان، حداقل انتظاری که نمایندگان داشتند این بود که جلسات غیررسمی مجلس برگزار شود چه در قالب حضوری و محدود و چه در قالب مجازی و وبیناری.

یزدیان در ادامه گفت: یک نگاه بدبینانه در ماجرای تعطیلی صحن مجلس این است که

شاید برخی افراد که دست‌اندرکار مذاکرات هستند، علاقه‌مندند که دست‌شان در مذاکرات باز باشد و به همین خاطر طرح‌هایی چون مدیریت تنگه هرمز به نتیجه نمی‌رسد.

عضو کمیسیون کشاورزی در بخش دیگری از سخنانش گفت: همانطور که طرح قانون اقدام راهبردی برای لغو تحریم‌ها، مورد تمجید رهبر شهید انقلاب قرار گرفت و در حوزه هسته‌ای گره‌گشایی کرد، طرح‌های فعلی مانند خروج از ان پی تی یا طرح مدیریت ایران بر تنگه هرمز هم می‌تواند دست‌های مذاکره‌کننده ایرانی را بپرکند. وی افزود: پس از جنگ ۱۲ روزه و در شرایطی که تهدیدات هم‌متوجه کشور و مجلس بود شاهد بودیم که قانون تشدید مجازات جاسوسی تصویب شد و امروز می‌بینیم که چقدر این قانون امروز به کار آمده و دست‌دستگاه قضایی را برای مجازی جاسوسان با توقیف اسواال خاتمان به کشور فراهم کند.

یزدیان با بیان اینکه طبق آئین‌نامه داخلی مجلس، جلسات وبیناری اخیر، جلسات رسمی محسوب نمی‌شود، گفت: این جلسات صرفاً استماع است و نتایج آن نیز هیچ ضمانت اجرایی ندارد. ضمن اینکه توضیحات وزرای جهاد کشاورزی و تعاون کار و رفاه اجتماعی نیز در دو جلسه وبیناری اخیر برای نمایندگان قانع‌کننده نبود. وی افزود: یک نکته مهم در شرایط فعلی این است که مطابق آئین‌نامه داخلی مجلس،

یزدیان اظهار داشت: مطابق آئین‌نامه داخلی مجلس، اختیار برگزاری صحن به هیات رئیسه مجلس داده شده است و باید از این اعضا مطالبه کرد البته همه ما ملاحظاتی امنیتی شرایط فعلی را می‌دانیم و درک می‌کنیم اما تصور عمده نمایندگان این است که خیلی زودتر از زمان فعلی و برگزاری جلسات مجازی می‌شد راهکارهایی مشابه برای برگزاری جلسه علنی مجلس را تدبیر کرد.

نماینده مردم اصفهان در مجلس خاطر نشان کرد: به نظرمی رسد احساس نیاز به اینکه مجلس به راس امور بازگردد به آن صورت وجود ندارد.

وی در همین راستا ادامه داد: نقش‌آفرینی شوراهای عالی که طی این سال‌ها عملاً نقش قانون‌گذاری را در کشور بر عهده گرفتند و یا جلسات سران سه قوه موجب شده احساس نیاز به نقش قانون‌گذاری مجلس شورای اسلامی تحلیل رود. به نظر می‌رسد دولت هم بدش نمی‌آید که مجلس به واسطه تعطیلی صحن، نتواند آن نظارت جدی و لازم را بر دستگاه‌های اجرایی اعمال کند.

یزدیان با بیان اینکه مظهر اعمال اراده ملت مجلس است، افزود: در شرایطی که مردم قهرمان ایران اسلامی مبعوث شده‌اند و قرار است که ملت حرف آخر را بزنند، انتظار است که مجلس به عنوان یکی از طرق تحقق این اعمال اراده ملی، به جایگاه اصلی خودش بازگردد. از این جهت این ایراد به هیات رئیسه به‌ویژه رئیس مجلس وارد است که بازگشایی مجلس اولویت آنها در این مدت نبوده است.

نماینده مردم اصفهان در مجلس در پاسخ به این سوال که برخی طرح‌های مهم نمایندگان مانند مدیریت بر تنگه هرمز در چه مرحله‌ای است گفت: طرح مدیریت ایران بر تنگه هرمز رژیم حقوق جدید آن منطقه در کمیسیون‌های تخصصی نهایی شده و نیازمند اعلام وصول در صحن و تصمیم‌گیری در صحن است.

وی با بیان اینکه «مسئله پذیرفته نیست که

مجلس هیات رئیسه جدید می‌خواهد

همینطور که فضای کلی کشور یک روح جدیدی دمیده شده و شاهد تحولات گسترده هستیم، من معتقدم که در مجلس و هیات رئیسه هم باید این تحول رقم بخورد. ما معتقدیم در فضای پسا جنگ مجلس باید چالاک‌تر، جهادی‌تر و انقلابی‌تر باشد. حتماً می‌طلبیم که چنین مجلسی، هیات رئیسه‌ای متناسب با شرایط جدید داشته باشد.

میدان

پیام سردار قانی در پی شهادت عزالدین الحداد

فرمانده نیروی قدس سپاه در پی شهادت عزالدین الحداد در پیامی نوشت: ابوصهب مجاهد، شهادت مبارک. ترور خاتنه فرمانده بزرگ و مجاهد، عزالدین الحداد (ابوصهب) از سوی صهیونیست‌های بزدل، زنده بودن مقاومت را بویژه در قلب غزه قهرمان نشان داد. این خون‌های پاک الهام بخش مجاهدان جوان فلسطینی تا تحقق آزادی قدس شریف و نابودی رژیم اشغالگر خواهد بود.

یادداشت

امیرکبیر دوران ما

سپهر خلجی

رئیس شورای اطلاع رسانی دولت سیزدهم

در آستانه دومین سالگرد شهادت رئیس‌جمهور مردمی و کارآمد آیت‌الله‌رئیس‌جمهور هستیم. در اثبات دلیل کارآمدی رئیس‌جمهور شهید فقط کافی است شرایط مدیریت کشور و اوضاع اقتصادی و مدیریتی ایران را در دو مقطع قبل و بعد از او مرور کنیم.

قبل از دولت شهید رئیسی و در آستانه سال ۱۴۰۰ کشور معطل خسارت‌های بزرگ برجام، با بالاترین بدهی دولتی همراه با مرگ و میر روزانه ۸۰۰ تن از شهروندان، اوضاع زجرآور بی‌برقی و بی‌آبی و شکست عمده شعارهای دولت وقت به امید حل مشکلات از طریق مذاکره با آمریکا، تعطیلی و ورشکستگی عمده واحدهای تولیدی و خزانه خالی و توقف طرح‌های عمرانی و شکسته شدن رکورد تورم و نقدینگی با رشد اقتصادی نزدیک به صفر درصد و قطع ارتباط با مردم که به تعبیر رهبر شهید انقلاب دولت وقت را عملاً به عبرت تاریخ بدل ساخت.

عمده این شاخص‌های عموماً منفی، فقط در عرض ۳ سال در دولت شهید رئیسی اصلاح شد. دولت مردمی شد، نرخ بیکاری تک‌رقمی و رشد اقتصادی بالای ۵ درصد تجربه شد، تورم و نقدینگی نزولی و هزاران واحد تولیدی احیا گردید. در سیاست خارجی کشور از تله مذاکره با آمریکا رها شد و به اتکا ظرفیتهای داخلی و توسعه ارتباط با سایر بازیگران بین‌المللی پنجره جدیدی به روی ایران باز شد. یقیناً ارائه لیست خدمات انقلابی و ماندگار دولت شهید رئیسی در این مجال نمی‌گنجد. خدمات شهید رئیسی در این دوره کوتاه به گونه‌ای بود که رهبر شهید انقلاب دوران شهید رئیسی را با امیرکبیر مقایسه فرمودند.

شاید بیان اوضاع مدیریتی، اقتصادی، امنیتی و فرهنگی پس از شهادت آیت‌الله‌رئیس‌جمهور و پایان دولت سیزدهم تا امروز که قریب دو سال می‌گذرد نیاز به توضیح اضافه نداشته باشد. با بازگشت مدیران سیاسی و اقتصادی خسارت‌آفرین دولتهای بازدهم و دوازدهم کشور مجدد در تله مذاکره با آمریکا گرفتار شد، افسار اوضاع اقتصادی که تازه در کنترل قرار گرفته بود مجدد رها شد، مدیران با خانواده‌های دو تابعتی دوباره بر مسند نشستند، کشور دوباره به دوران بی‌برقی، بی‌آبی و بی‌گاز و تعطیلات گسترده بازگشت. به دلیل ضعف‌نمایی مستمر و اصلاحات اقتصادی شوک‌آور کشور درگیر کودتا و دو جنگ پرخسارت شد و نه‌ایتاً امام عزیزمان و بسیاری از مخلص‌ترین شخصیت‌های انقلاب به شهادت رسیدند. ابعاد آسیب و خسارتی که در این دو سال به کشور وارد شد بی‌سابقه، وحشتناک و غیرقابل جبران بود.

این روزها بسیاری از دلسوزان و حتی بخشی از منتقدین با یادآوری شاخص‌های اداره کشور در دوره شهید رئیسی و بیان خدمات و تلاش‌های ماندگار رئیس‌جمهور شهید و دولتش، تنها راه نجات کشور و توقف روند خسارت‌ها و جبران آسیب‌های این دو سال سخت و پرخسارت را احیاء دولت کارآمد و بازگشت به روحیه مدیریت انقلابی، جهادی، معتقد و متدین به آرمانهای انقلاب اسلامی می‌دانند.

گزارش کوتاه

اجحاف ایران خودرو در حق خریداران

ایران خودرو از ساعت ۹ صبح دیروز (دوشنبه ۲۸ اردیبهشت ۱۴۰۵) پیش فروش ۸ محصول خود (مشارکت در تولید) را آغاز کرد. هرچند بیشتر کاربران اعلام کرده‌اند که نتوانستند وارد سایت فروش اینترنتی این شرکت شوند، اما در بخشنامه ایران خودرو صراحتاً اعلام شده است که مصوبات ۴۷۳، ۵۶۳ و ۷۴۰ شورای رقابت مشمول رابطه مشارکت در تولید نیست.

طبق مصوبه ۴۷۳ شورای رقابت در مرداد ۱۴۰۰، «چنانچه مراجع ذیصلاح در رابطه با خودروهای انحصاری مشمول دستورالعمل قیمت شورا با پیش فروش خودرو موافقت کنند، به نسبت مبلغ پرداختی بابت پیش پرداخت، هر مشتری درصدی از قیمت رسمی خودرو را در زمان ثبت نام (نسبت به قیمت کارخانه) پرداخت کرده است؛ در این صورت سهمی از خودرو که پیش پرداخت آن قبلاً انجام شده، مشمول هیچ‌گونه تورم قیمتی احتمالی نخواهد شد و صرفاً بقیه سهم باقیمانده مشمول تورم بخشی احتمالی خواهد بود.»

براین اساس، اگر مشتری در زمان ثبت نام بخشی از قیمت خودرو را به عنوان پیش پرداخت واریز کرده باشد، آن بخش از مبلغ پرداختی مشمول هیچ‌گونه افزایش قیمت یا تورم احتمالی در آینده نخواهد شد؛ یعنی اگر فردی ۵۰ درصد قیمت خودرو را در زمان پیش فروش پرداخت کند، ۵۰ درصد از مالکیت خودرو را با قیمت همان روز خریداری کرده و خودرو ساز تنها مجاز است افزایش نرخ را به ۵۰ درصد باقی مانده اعمال کند.

شورای رقابت ۸ اردیبهشت امسال و در جلسه ۸۶۳ با صدور اصلاحیه‌ای، بندی به مصوبه ۴۷۳ اضافه کرد. بر اساس این تصمیم جدید، خودروهای مونتاژی از شمول مصوبه ۴۷۳ خارج شدند. این شورا در مصوبه خود آورده است: «با توجه به تغییرات قابل ملاحظه در شرایط اقتصادی کشور و تغییرات ناگهانی و قابل ملاحظه نرخ ارز، وابستگی بالای تولید خودروهای مونتاژی به ارز و لزوم تغییر دامنه شمول مصوبه ۴۷۳ شورای رقابت، مصوبه اخیر الذکر و اصلاحات بعدی آن از تاریخ ابلاغ این مصوبه در موضوع پیش فروش خودروهای مونتاژی ملاک عمل نخواهد بود.»

اکنون ایران خودرو اعلام کرده که مصوبات شورای رقابت را در پیش فروش اخیر خود اجرا نخواهد کرد و مشتریان باید در زمان تحویل خودرو، مابه‌التفاوت قیمت خودرو را به طور کامل پرداخت کنند. پیگیری‌های «نوبنیاد» از شورای رقابت نشان می‌دهد این اقدام ایران خودرو در عدم اجرای مصوبات این شورا تخلف است و نهادهای نظارتی باید به این موضوع ورود کنند تا حقوق مصرف‌کنندگان حفظ شود.

شرکت سایپا نیز هفته گذشته اقدام به پیش فروش چند محصول خود کرده بود، اما بررسی‌ها نشان می‌دهد این شرکت همچنان به مصوبات شورای رقابت پایبند است. هرچند در بخشنامه این شرکت نیز سود مشارکت لحاظ شده، اما بر اساس مصوبه ۵۶۳ خودرو سازان باید به مصوبه ۴۷۳ پایبند باشند و طبق مصوبه ۷۴۰، در صورت عدم افزایش قیمت کارخانه‌ای، سود مشارکت به مشتریان (خریداران) تعلق خواهد گرفت. اکنون نگرانی خریداران از افزایش قیمت نهایی خودرو در پیش فروش جدید ایران خودرو، به دلیل ابهام در اجرای مصوبات شورای رقابت، افزایش یافته است. همچنین بی‌توجهی به سهم پرداختی خریداران در زمان ثبت نام، حقوق مصرف‌کنندگان را به طور جدی از بین می‌برد. در چنین شرایطی، ورود وزارت صنعت، معدن و تجارت، سازمان حمایت مصرف‌کنندگان و تولیدکنندگان و نهادهای نظارتی ضروری است تا از تضییع حقوق خریداران جلوگیری شود.

با این حال، علی صالحی، دادستان تهران، درباره نارضایتی مردم از نحوه فروش اخیر محصولات ایران خودرو و سایپا گفت: دستور قضایی لازم برای رفع مشکلات صادر شد. او به ایران خودرو و سایپا دستور داد در برنامه‌های بعدی فروش همگانی محصولات، تدابیری اتخاذ کنند که فرصت دسترسی برابر برای تمامی متقاضیان به سامانه‌های ثبت نام فراهم شود.

نوبنیاد از عملکرد دولت سیزدهم و احیای اقتصاد گزارش می‌دهد؛

آنچه تحویل گرفت

دو سال پیش در چنین روزهایی، یک حادثه باعث شد پایان اردیبهشت دیگر فقط پایان یک برهه تقویمی نباشد، بلکه آغازی شود بر یک نماد؛ نمادی از خدمت تا پای جان؛ دولت سیزدهم در سال ۱۴۰۰ در حالی سکان مدیریت اجرایی را به دست گرفت که کشور با بحران‌های متعددی در حوزه‌های مختلف مواجه بود. مهم‌ترین حوزه‌ای که کشور در آن دچار بحران‌های جدی بود، حوزه اقتصاد بود. تورم بالا، رشد اقتصادی پایین و منفی، بیکاری، بی‌ثباتی بازارهای مختلف از جمله بازار ارز، افت درآمد سرانه و گسترش فقر، و تشدید شکاف طبقاتی، تنها برخی از بحران‌هایی بود که کشور در آن روزها با آن دست‌وپنجه نرم می‌کرد.

زیرساخت‌ها عملاً غیرممکن به نظر می‌رسید.

حمید کمار
روزنامه نگار

تورم تولید به ۱۰۳ درصد رسیده بود

انتشار بسیاری از آمارهای اقتصادی از شدت بحرانی بودن متوقف شده بود. بعدها با انتشار آمارها در دولت سیزدهم مشخص شد تورم نقطه به نقطه تولید در بهار ۱۴۰۰ به رقم بی‌سابقه ۱۰۳.۱ درصد رسیده بود. همچنین تورم مصرف‌کننده در تابستان همان سال، و درست در هنگام شروع به کار دولت سیزدهم، به اوج تاریخی خود، یعنی حدود ۶۰ درصد، رسیده بود. سرعت رشد قیمت‌ها به حدی بالا بود که بسیاری از کارشناسان در اظهارات خود از قریب‌الوقوع بودن تورم سه رقمی سخن می‌گفتند و کلیدواژه «ابرتورم» در آن ماه‌ها پرتکرار شده بود.

شیوع ویروس کرونا و تعطیل شدن تولید

شیوع ویروس کرونا و تعطیل شدن تولید در کشور، بحران دیگری بود که از قضا در هنگام تغییر دولت اوج گرفته بود. ناکارآمدی دولت وقت در تأمین واکسن و اجرای واکسیناسیون عمومی، باعث شده بود تعداد فوتی‌های ناشی از کرونا در شهریور ۱۴۰۰ به بیش از ۷۰۰ مورد در روز برسد. تنها تدبیر دولت وقت برای کنترل بحران، تعطیل کردن ادارات و قرنطینه بود. همین تعطیلی‌ها و قرنطینه‌های اجباری باعث ایجاد فشار مضاعف بر تولید و البته بر معیشت مردم شده بود. در میانه اوج گیری کرونا، اعتراضات گسترده کشاورزان اصفهانی و تجمع آن‌ها در زاینده‌رود، در اعتراض به قطع جریان آب، چالش دیگری بود که نشان می‌داد بحران‌های اقتصادی به جامانده از دولت قبل چگونه در حال امنیتی کردن فضای کشور است.

امنیت غذایی مردم هم در سال ۱۴۰۰ به آستانه بحران رسیده بود. تولید و خرید تضمینی گندم به شدت کاهش یافته بود. همچنین ضعف مدیریت در تأمین نهاده‌های دامی برای تولیدکنندگان گوشت، مرغ و تخم‌مرغ، باعث شکل‌گیری بازار سیاه نهاده‌های دامی شده بود؛ به طوری که بسیاری از تولیدکنندگان قادر به تأمین نهاده با قیمت مصوب نبودند و از دیگر سو، توان خرید نهاده دامی از بازار سیاه را به دلیل قیمت‌های بسیار بالا نداشتند. تأمین نشدن نهاده‌های دامی با قیمت ترجیحی برای تولیدکنندگان باعث شکل‌گیری موج کشتار دام‌های مولد

مهم‌ترین مسئله دولت سیزدهم برای حل مشکلات اقتصادی، اما این موارد نبود. اصلی‌ترین مانع دولت شهید رئیسی برای اجرای اصلاحات اقتصادی، از بین رفتن سرمایه اجتماعی دولت در طول سال‌های پیش از ۱۴۰۰ بود. گذشته از ناکارآمدی‌ها، نقش مستقیم دولت وقت در بسیاری از بحران‌ها، سرمایه اجتماعی دولت را به کمترین حد پس از انقلاب رسانده بود. افزایش پرحاشیه قیمت بنزین در سال ۹۸ و اظهارات تحریک‌آمیز مقامات دولت وقت، از جمله شخص رئیس دولت دوازدهم، یکی از شاخص‌ترین این موارد بود. سوءاستفاده از اعتماد مردم، دعوت آنها به سرمایه‌گذاری در بورس، فروش سهام با قیمت‌های چندبرابری به مردم، و در نهایت سقوط تاریخی بورس و زیان دیدن میلیون‌ها نفر، مورد دیگری بود که در پی آن مردم دولت را علناً در مقابل خود و برضد خود دیدند. این موارد و موارد دیگر باعث شده بود تا سرمایه اجتماعی دولت در سال ۱۴۰۰ به پایین‌ترین حد خود در تاریخ پس از انقلاب برسد. در نبود سرمایه اجتماعی و اعتماد به دولت، اجرای هرگونه اصلاحات اقتصادی که نیازمند همراهی مردم باشد، عملاً ناممکن می‌شود. حال دولت سیزدهم باید در چنین فضایی اقتصاد کشور را سامان می‌داد.

تعطیل شدن سرمایه‌گذاری طی ۸ سال

سقوط بی‌سابقه سرمایه‌گذاری در ۸ سال منتهی به ۱۴۰۰ هم بحران دیگری بود که دولت سیزدهم با آن مواجه بود. بسیاری از زیرساخت‌های تولید و اقتصاد کشور در نتیجه تعطیل شدن سرمایه‌گذاری طی ۸ سال پیش از آن، فرسوده شده و نوسازی آن نیازمند میلیاردها دلار سرمایه جدید بود. این در حالی بود که دولت در بدترین شرایط مالی خود به سر می‌برد؛ شرایطی که تنها نمونه مشابه آن در سال پایانی جنگ مشاهده شده بود. تعطیل شدن سرمایه‌گذاری و فرسوده شدن بخش عظیمی از زیرساخت‌های اقتصادی کشور، و هم‌زمان نبود منابع کافی برای احیای زیرساخت‌ها، کشور را وارد تله فقر کرده بود. در چنین شرایطی، نقش آفرینی دولت برای احیای

شده بود. این مسئله باعث شده بود عرضه گوشت به طور موقت بالا برود، اما زمینه جهش قیمت را برای سال آینده فراهم کند.

جهانگیری: منابع کشور هم ته کشیده است

اظهارات مقامات دولت روحانی در اولین جلسه به ریاست شهید رئیسی، به عنوان رئیس جمهور، گویای وضعیت آن روز کشور بود. اسحاق جهانگیری، معاون اول دولت روحانی، هم در همان جلسه روایت تکان‌دهنده‌ای از وضعیت کشور در برهه شروع به کار دولت سیزدهم ارائه داد. جهانگیری در آن جلسه صراحتاً اعتراف می‌کند که «هم شرایط بودجه دشوار است، هم شرایط اقتصادی، اجتماعی و خارجی دشوار است و منابع کشور هم ته کشیده است.»

مسئله دولت سیزدهم در حوزه اقتصاد، اما تنها بحرانی بودن شاخص‌های اقتصادی نبود، بلکه شکل‌گیری روندی رو به زوال در تقریباً تمام زمینه‌ها بود. به عنوان مثال، اوج‌گیری نرخ رشد نقدینگی به بیش از ۴۰ درصد در میانه سال ۱۴۰۰، زمینه‌ساز بروز تورم در ماه‌های آتی شده بود. همچنین ناترازی بانک‌ها و کسری بودجه شدید دولت هم حل مسئله رشد بالای نقدینگی را دشوار و نزدیک به غیرممکن کرده بود. این موارد نشان می‌داد تورم بالا تا سال‌ها گریبان‌گیر اقتصاد ایران خواهد بود. مجموع این شرایط باعث شده بود که بسیاری از سیاست‌مداران و کارشناسان، هرگونه اصلاح اقتصادی و عبور از بحران‌ها را بدون توافق با آمریکا ناممکن بدانند. با وجود همه این بحران‌ها، دولت سیزدهم کار خود را آغاز کرد. یکی از اولین اقداماتی که دولت انجام داد، مدیریت ناترازی بودجه بود. حذف هزینه‌های اضافی، احیای درآمد‌های

خبر کوتاه

مرکز آمار علت افزایش قیمت مرغ را اعلام کرد

قیمت گوشت مرغ طی دو هفته گذشته افزایش شدیدی را تجربه کرده است که علت آن کاهش جوجه‌ریزی در اسفندماه سال گذشته و فروردین ماه امسال، به دلیل گرانی نهاده‌های دامی پس از اجرای سیاست حذف ارز ترجیحی، اعلام شده است. حالا گزارش جدید مرکز آمار این موضوع را تأیید کرده است.

گزارش مرکز آمار نشان می‌دهد وزن گوشت قرمز عرضه‌شده از انواع دام‌های ذبح‌شده در کشتارگاه‌های رسمی کشور در فروردین ۱۴۰۵، در مجموع ۳۳ هزار و ۸۱۴ تن بوده که نسبت به فروردین سال گذشته ۳ درصد کاهش یافته است. همچنین وزن گوشت عرضه‌شده از انواع طیور کشتار شده در کشتارگاه‌های رسمی کشور در فروردین ۱۴۰۵، در مجموع ۲۰۶ هزار و ۷۸۹ تن بوده که نسبت به فروردین سال گذشته ۱۱ درصد کاهش یافته است.

جنگ علیه ایران، ۲۵ میلیارد دلار به شرکت‌های بزرگ تحمیل کرد

گزارش رویترز نشان می‌دهد جنگ آمریکا و اسرائیل علیه ایران تاکنون دست کم ۲۵ میلیارد دلار برای شرکت‌های بزرگ جهان هزینه در برداشته و این رقم به سرعت در حال افزایش است. براساس این گزارش، حداقل ۲۷۹ شرکت بزرگ برای کاهش آسیب‌های مالی این جنگ، اقدامات تدافعی مانند افزایش قیمت محصولات و کاهش تولید را آغاز کرده‌اند. برخی دیگر از شرکت‌ها نیز توزیع سود سهام یا برنامه‌های بازخرید سهام را متوقف کرده، کارکنان خود را به مرخصی اجباری فرستاده، فرآیندهای صرفه‌جویی در مصرف سوخت را اعمال کرده‌اند یا از دولت‌های خود درخواست کمک اضطراری داشته‌اند. بزرگ‌ترین سهم از خسارت‌های ارزیابی‌شده متعلق به شرکت‌های هواپیمایی است که با جهش نزدیک به دو برابری قیمت سوخت جت، رقمی معادل ۱۵ میلیارد دلار هزینه اضافی متحمل شده‌اند. شرکت تویوتای ژاپن از احتمال آسیب ۴.۳ میلیارد دلاری خبر داده است. شرکت پروکتراوند کمپل (P&G) نیز زیان خالص خود را یک میلیارد دلار برآورد کرده است. شرکت مک‌دونالد هم اعلام کرده است که افزایش قیمت بنزین، توان خرید مصرف‌کنندگان کم درآمد را به شدت کاهش داده است.

ذخایر نفت جهان تا چند هفته دیگر تمام می‌شود

رئیس آژانس بین‌المللی انرژی دیروز اعلام کرد جنگ با ایران و بسته شدن تنگه هرمز، ذخایر تجاری نفت در سراسر جهان را به سرعت کاهش داده و این ذخایر تنها برای چند هفته دیگر پاسخگوی نیاز بازار خواهند بود. فاتح بیرو که برای شرکت در نشست وزرای دارایی گروه هفت در پاریس حضور یافته بود، گفت: ذخایر تجاری نفت در حال کاهش است و به نظر من این کاهش بسیار سریع اتفاق می‌افتد. ما هنوز چند هفته فرصت داریم، اما باید آگاه باشیم که ذخایر به سرعت در حال اتمام هستند. بیرو با اشاره به آزادسازی ذخایر استراتژیک نفت توسط کشورهای عضو آژانس تصریح کرد آزادسازی این ذخایر روزانه ۲.۵ میلیون بشکه نفت به بازار اضافه کرده است، اما تأکید کرد که این ذخایر «بی پایان نیستند». او با اشاره به آغاز فصل کشت بیاره و نزدیک شدن به فصل سفرهای تابستانی در نیمکره شمالی هشدار داد تقاضا برای گازوئیل، کودهای شیمیایی، سوخت جت و بنزین افزایش خواهد یافت و این موضوع روند کاهش ذخایر را سرعت می‌بخشد. وی درباره وضعیت بازار نفت پیش از جنگ گفت: پیش از آنکه آمریکا و اسرائیل حملات خود را علیه ایران آغاز کنند، مازاد بزرگی در بازار نفت وجود داشت و ذخایر تجاری بسیار بالا بود؛ اما جنگ به سرعت شرایط را تغییر داد. رئیس آژانس بین‌المللی انرژی درباره اظهارات خود در نشست گروه هفت توضیح داد که او شکاف درک میان بازار فیزیکی و بازارهای مالی درباره نفت را تشریح کرده است. به گفته بیرو، در حالی که بازارهای فیزیکی با کمبود واقعی عرضه مواجه هستند، بازارهای مالی ممکن است هنوز شدت بحران را درک نکرده باشند.

پیش‌بینی رئیس بانک مرکزی روحانی از تورم سه رقمی

محسن منصوری، معاون اجرایی دولت سیزدهم، در تشریح فضای اولین جلسه هیئت دولت روحانی که به ریاست رئیس‌جمهور شهید برگزار شد، گفت: «در اولین جلسه هیئت دولت با حضور شهید رئیسی، آقای کمیجانی، سرپرست بانک مرکزی، به رئیس‌جمهور اعلام کردند که خودتان را برای تورم سه رقمی آماده کنید و در همان ایام تورم بخش تولید هم اتفاقاً ۱۰۳ درصد بود. در همان جلسه به شهید رئیسی اعلام شد که ما امروز در پرداخت حقوق مشکل داریم.»

او معتقد بود که مسئله آمریکا و اساساً موضوعاتی مانند تحریم و مذاکره نباید مسئله اول کشور و مردم باشد. چه به جمع بندی با آن‌ها برسیم و چه نرسیم، باید کشور را اداره کنیم.»

وزیر اسبق اقتصاد گفت: «شهید رئیسی در طول این سه سال، که دو بار تا آستانه توافق پیش رفت، هیچ‌گاه مردم را با اخبار مذاکرات سرگرم نکرد. مردم در این مدت حتی متوجه نشدند که او در تمام این دوره‌ها مشغول مذاکره بوده است. در مقطعی مذاکرات تا حدی پیش رفت که به ما اعلام کردند دستیابی به توافق بسیار نزدیک است و باید در وزارتخانه‌ها برنامه‌ریزی کنیم که اگر آمریکا توافق را پذیرفت، چه سیاست اقتصادی باید اتخاذ شود. یعنی دولت تا این حد به توافق نزدیک شده بود.»

«اما شهید رئیسی معتقد نبود که ذهن و روان مردم نباید شرطی شود. او همواره به مدیران خود، از وزرا تا استانداران، توصیه می‌کرد که فارغ از اینکه مذاکرات به نتیجه برسد یا نرسد، باید کار خود را انجام دهند. او می‌گفت: من به عنوان رئیس‌جمهور نمی‌پذیرم که بگویید این کار انجام نشد چون مذاکرات به نتیجه نرسید یا چون تحریم بود و آمریکایی‌ها اجازه ندادند. باید راه پیدا کنید. خودتان را گره نزنید به اینکه امیرعبداللهیان باید مذاکره کند تا شما بتوانید در استان خودتان فلان کار را پیش ببرید. این ویژگی شهید رئیسی بود.»

روزانه ۸.۳ دلار برای هر نفر (براساس شاخص برابری قدرت خرید به قیمت ثابت سال ۲۰۲۱)، در سال ۱۳۹۱ نزدیک به ۲۹.۶ میلیون ایرانی زیر خط فقر بودند که در سال ۱۳۹۹ این تعداد به ۴۲.۵ میلیون نفر رسید؛ یعنی نزدیک به ۱۳ میلیون نفر بیشتر شد و نشان دهنده عملکرد ۸ ساله دولت روحانی بود. اما در سال ۱۴۰۲ تعداد جمعیت زیر خط فقر به ۳۲.۷ میلیون نفر کاهش یافت که بیانگر خارج شدن ۹.۸ میلیون نفر از زیر خط فقر در دولت شهید رئیسی بود. روند فزاینده بدهی دولت که روزی می‌رفت به بحران تبدیل شود، نزولی شد. طبق آمارهای مرکز مدیریت بدهی‌های وزارت اقتصاد، نسبت بدهی دولت به تولید ناخالص داخلی از ۱۲.۵ درصد در پایان ۱۴۰۰ به ۵.۹ درصد در پایان ۱۴۰۳ کاهش یافت که نشان می‌دهد این نسبت به کمتر از نصف کاهش یافت. کاهش حدود ۲۰ واحد درصدی نرخ تورم مصرف‌کننده، از دیگر دستاوردهای اقتصادی دولت شهید رئیسی بود. تورم تولیدکننده هم که در بهار ۱۴۰۰ سه رقمی شده بود، در تابستان سال ۱۴۰۳ به کانال ۲۰ درصدی عقب نشینی کرد.

شهید رئیسی اقتصاد را به مذاکره گره نزد

یکی از سؤال‌هایی که تا همین امروز ذهن بسیاری را به خود درگیر کرده، چرایی و چگونگی بهبود بسیاری از شاخص‌های اقتصادی در طول سه سال دولت سیزدهم است. وزیر اقتصاد دولت سیزدهم به تازگی به این سؤال پاسخ داده است. سید احسان خاندوزی، وزیر اقتصاد دولت شهید رئیسی در پاسخ به جوانی که از وی پرسید «چرا آقای رئیسی زیر بار مذاکره نفت؟» اظهار داشت: «آقای رئیسی مذاکره کرد و تا پای توافق با آمریکایی‌ها هم پیش رفت، اما در نهایت آن‌ها خواسته‌های داشتند که شهید رئیسی حاضر به پذیرش آن نشد.

مالیاتی به‌ویژه از طریق کاهش فرار مالیاتی، و همچنین بازاریابی برای فروش نفت و افزایش درآمدهای نفتی، برخی از مهم‌ترین اقدامات دولت در این زمینه بود.

کنترل تورم و رشد اقتصادی

تدوین بودجه انقباضی برای سال ۱۴۰۱ با هدف کنترل حداکثری کسری بودجه، اقدام دیگری بود که دولت سیزدهم در سال ۱۴۰۰ با هدف کنترل تورم و جلوگیری از شکل‌گیری بحران بدهی برای دولت انجام داد. تسهیل بی‌سابقه مجوزهای کسب و کار، کاهش نرخ مالیات تولیدی از ۲۵ به ۱۸ درصد، تشویق مالیاتی عدم توزیع سود و کمک به سرمایه‌گذاری، رشد بی‌سابقه ترانزیت، تخصیص ۱۰۰ درصد بودجه عمرانی ۲۷۰ همتی در سال ۱۴۰۱، سودده کردن اکثر بانک‌ها و شرکت‌های دولتی، افزایش سرمایه‌های کم‌سابقه بانک‌های دولت و احیای کم‌دها بنگاه راکد در استان‌ها، همگی موجب شد میانگین رشد اقتصادی که در هشت سال دولت روحانی کمتر از یک و نیم درصد بود، در سه سال دولت سیزدهم به نزدیک ۴ درصد افزایش یابد؛ کمترین نرخ بیکاری دو دهه اخیر و بالاترین صادرات غیرنفتی تاریخ ایران رقم بخورد.

کاهش ۱۰ میلیون نفری تعداد فقرا در دولت سیزدهم

نمود عینی شاخص‌ها در کاهش چشمگیر فقر در کشور قابل مشاهده بود. آخرین گزارش بانک جهانی از وضعیت فقر در ایران نشان می‌دهد که در دولت شهید رئیسی نزدیک به ۱۰ میلیون نفر از خط فقر خارج شدند، در حالی که در دولت حسن روحانی نزدیک به ۱۳ میلیون نفر به جمعیت زیر خط فقر اضافه شده بودند. طبق گزارش بانک جهانی درباره فقر مطلق بر پایه درآمد

بین الملل

حمله رژیم صهیونیستی به ناوگان جهانی «صمود»

ناوگان جهانی «صمود» اعلام کرد یکی از کشتی‌هایش در معرض حمله نیروهای رژیم صهیونیستی قرار گرفته است. ناوگان جهانی «صمود» اعلام کرد یکی از کشتی‌هایش در معرض حمله نیروهای رژیم صهیونیستی قرار گرفته است. کانال ۱۲ تلویزیون رژیم صهیونیستی نیز گزارش داد یگان کماندوهای دریایی ۱۳ سیطره بر کشتی‌های ناوگان صمود را آغاز کرده است.

به گفته رسانه‌های عبری ارتش رژیم صهیونیستی فعالانی را از قایق‌های ناوگان صمود بازداشت و آن‌ها را به کشتی نیروی دریایی منتقل کرد. رسانه‌های اسرائیلی افزودند: افراد دستگیر شده از ناوگان آزادی به یک کشتی دریایی مجهز به زندان شناور و از آنجا به بندر اشدود منتقل شده‌اند.

طبق گزارش رسانه‌های عبری، عملیات توقیف همه کشتی‌های این ناوگان چند ساعت طول خواهد کشید و ممکن است تا فردا ادامه یابد. ۱۰۰ نفر از شرکت‌کنندگان در ناوگانی که از ترکیه می‌آمد، دستگیر شده‌اند. ناوگان جهانی صمود اخیراً اعلام کرده بود قصد دارد محاصره اسرائیل علیه غزه را هم از طریق زمینی و هم دریایی به چالش بکشد. وزارت امور خارجه رژیم جعلی صهیونیستی نیز پیش از این اعلام کرد: ما اجازه هیچ گونه نقض محاصره دریایی اعمال شده بر غزه را نخواهیم داد. از همه شرکت‌کنندگان می‌خواهیم که مسیر خود را تغییر دهند و فوراً برگردند. در آوریل ۲۰۲۶، نیروهای دریایی اسرائیل ۲۲ فرزند از ۵۸ قایق این ناوگان را در آب‌های بین‌المللی نزدیک یونان توقیف و ۱۷۵ فعال را بازداشت کردند.

ترامپ که با شعار نجات اقتصاد آمریکا و کاهش هزینه‌های زندگی دوباره وارد کاخ سفید شد، امروز خود او به نماد بحران اقتصادی و بی‌اعتنایی حاکمان آمریکایی به مردم تبدیل شده است. جنگ افروزی دولت آمریکا علیه ایران، نه تنها منطقه را دچار تنش کرده، بلکه اقتصاد داخلی آمریکا را نیز وارد مرحله‌ای بحرانی کرده است؛ بحرانی که اکنون صدای رسانه‌ها و حتی متحدان ترامپ را هم درآورده است.

طبق گزارش‌های منتشر شده در رسانه‌های آمریکایی، قیمت بنزین در آمریکا به بیش از ۴.۵ دلار در هر گالون رسیده و نسبت به سال گذشته بیش از ۴۰ درصد افزایش یافته است. تورم نیز به بالاترین سطح سه سال اخیر رسیده و فشار اقتصادی شدیدی بر طبقات متوسط و ضعیف وارد کرده است. افزایش قیمت مواد غذایی، هزینه حمل‌ونقل، اجاره مسکن و بدهی خانوارها، میلیون‌ها آمریکایی را در وضعیت دشواری قرار داده است.

اما آنچه بیش از همه افکار عمومی آمریکا را شوکه کرد، سخنان صریح و کم‌سابقه ترامپ درباره مشکلات معیشتی مردم بود. رئیس‌جمهور آمریکا در پاسخ به سؤالی درباره فشار اقتصادی ناشی از جنگ علیه ایران گفت: «من اصلاً به وضعیت مالی آمریکایی‌ها فکر نمی‌کنم!» جمله‌ای که به سرعت به سوژه اصلی رسانه‌ها و محافل سیاسی آمریکا تبدیل شد و موجی از انتقادات را به راه انداخت.

حتی جی‌دی ونس، معاون ترامپ، تلاش کرد این سخنان را توجیه کند و مدعی شد منظور رئیس‌جمهور بد برداشت شده است و چنین چیزی نگفته است. همین واکنش محتاطانه نشان داد که حتی نزدیک‌ترین افراد به ترامپ نیز از تبعات سیاسی این اظهارات نگران شده‌اند. دموکرات‌ها بلافاصله این سخنان را نشانه واقعی نگاه ترامپ به مردم آمریکا دانستند. زمری بوگلین، مدیر ارتباطات کمیته ملی دموکرات‌ها، اعلام کرد ترامپ «بالاخره حقیقت را علناً بیان کرده و نشان داده که به سختی معیشت مردم اهمیتی نمی‌دهد.»

در همین حال، برت مارسون، استراتژیست جمهوری خواه، این سخنان را «بمب حقیقت» توصیف کرد و هشدار داد مردم آمریکا اکنون احساس می‌کنند ترامپ نه تنها درد آنها را نمی‌فهمد، بلکه خود عامل این فشارهاست. از سوی دیگر، جیمز کارویل، مشاور باسابقه دموکرات‌ها، سخنان ترامپ را «بزرگ‌ترین اعتراف سیاسی علیه خود در تاریخ ریاست جمهوری آمریکا» خواند. حتی برخی اقتصاددانان محافظه‌کار نیز نسبت به آینده دولت ترامپ هشدار داده‌اند. استیفن مور، مشاور اقتصادی نزدیک به ترامپ، اذعان کرده که ادامه تورم می‌تواند جمهوری خواهان را با «سونامی شکست» در انتخابات آینده روبه‌رو کند.

کارشناسان آمریکایی تأکید دارند ترامپ همان مسیری را می‌رود که پیش‌تر دولت بایدن را گرفتار بحران اقتصادی کرده بود؛ با این تفاوت که اکنون خود رئیس‌جمهور آمریکا آشکارا اعلام می‌کند که دغدغه‌ای نسبت به فشار اقتصادی بر مردم ندارد.

نظرسنجی پولیتیکو نشان‌دهنده شکاف‌های نسلی عمیقی در میان جمهوری خواهان در موضوعات مرتبط با اسرائیل است؛ به طوری که رأی دهندگان جوان‌تر ترامپ در مقایسه با رأی دهندگان مسن‌تر، تمایل بیشتری برای ابراز نگرانی و ناخرسندی از روابط آمریکا با اسرائیل دارند.

بر اساس گزارش پولیتیکو، براساس یافته‌های این نظرسنجی، شکاف برسر حمایت از رژیم اسرائیل، میان آن دسته از رأی دهندگانی که ترامپ را عضو ماگای دانند و آن دسته که خود را عضو ماگای نمی‌دانند، قابل توجه است «بر اساس این نظرسنجی، تقریباً نیمی از

آمریکایی‌ها بر سر حمایت از رژیم اسرائیل دچار اختلاف شده‌اند

پاسوژهای صهیون

مسئله رابطه آمریکا و رژیم اسرائیل، دیگر به سطحی از تنش رسیده است که تنها عامل شکاف میان جمهوری خواهان و دموکرات‌ها شکاف نسلی نیست، بلکه حتی در میان سخت‌ترین لایه‌های سنتی حامی رژیم اسرائیل، یعنی جمهوری خواهان نیز انشقاق ایجاد کرده است. پولیتیکو براساس یافته‌های یک نظرسنجی، به این مسئله می‌پردازد.

هزینه دادن تشدید شده است، اما این وضعیت روز به روز در حال تشدید و علنی‌تر شدن است «بخشی از این شکاف‌ها اکنون علنی شده است؛ به طوری که چهره‌های سرشناس جمهوری خواه مانند تاکر کارلسون، مارجری تیلور گرین (نماینده سابق جورجیا) و استیو بنن، همگی از روابط نزدیک آمریکا با اسرائیل انتقاد کرده‌اند؛ مسئله‌ای که به‌ویژه با تشدید جنگ در ایران اهمیت بیشتری یافته است. در مقابل، اکثر اعضای جمهوری خواه کنگره و همچنین چهره‌های تأثیرگذار محافظه‌کار مانند لورا لومر و بن شاپیرو، همچنان به عنوان صداهای حامی اسرائیل به دفاع از اقدامات رئیس‌جمهور ادامه می‌دهند.»

شکاف بر سر حمایت از رژیم اسرائیل تنها حزبی نیست و در میان دو حزب، به صورت نسلی نیز امتداد دارد «نظرسنجی پولیتیکو نشان دهنده شکاف‌های نسلی عمیقی در میان جمهوری خواهان در موضوعات مرتبط با اسرائیل است؛ به طوری که رأی دهندگان جوان‌تر ترامپ در مقایسه با رأی دهندگان مسن‌تر، تمایل بیشتری برای ابراز نگرانی و ناخرسندی از روابط آمریکا با اسرائیل دارند. سی و دو درصد از رأی دهندگان ترامپ که زیر ۳۵ سال سن دارند، معتقدند ایالات متحده بیش از حد با دولت اسرائیل هم‌سو شده است، در حالی که تنها ۱۱ درصد از رأی دهندگان بالای ۵۵ سال ترامپ چنین نظری دارند.»

رأی دهندگان ماگایی ترامپ می‌گویند که از اسرائیل و اقدامات دولت فعلی آن حمایت می‌کنند؛ در حالی که تنها ۲۹ درصد از رأی دهندگان غیر ماگای ترامپ چنین نظری دارند. اکثریت نسبی از رأی دهندگان ماگای (۴۱ درصد) معتقدند که کارزار نظامی اسرائیل در غزه موجه است، در حالی که این رقم در میان رأی دهندگان غیر ماگای ۳۱ درصد است. همچنین، ۲۴ درصد از رأی دهندگان ماگای بر این باورند که اسرائیل در ابتدا حق داشت اما اکنون زیاده‌روی کرده است؛ در مقایسه، ۳۱ درصد از رأی دهندگان غیر ماگای این دیدگاه را دارند.»

به باور پولیتیکو، اولین اثر این شکاف در انتخابات میان دوره‌ای خود را نشان خواهد داد «این شکاف‌های در حال ظهور، پیامدهای مهمی برای آینده اتحاد آمریکا و اسرائیل به همراه دارد و همچنین تلاش‌های حزب جمهوری خواه را برای حفظ انسجام ائتلافی که توانست در یک انتخابات میان دوره‌ای نامطلوب، نیروی محرکه بازگشت ترامپ به کاخ سفید باشد، تحت الشعاع قرار می‌دهد.»

بر اساس گزارش پولیتیکو، شکاف بر سر اسرائیل مدتی است که در حال وارد کردن هزینه به هر دو حزب است، به خصوص پس از هفتم اکتبر این روند

احسان میرباقری روزنامه‌نگار

شکاف‌های نسلی عمیق میان جمهوری خواهان

نظرسنجی پولیتیکو نشان‌دهنده شکاف‌های نسلی عمیقی در میان جمهوری خواهان در موضوعات مرتبط با اسرائیل است؛ به طوری که رأی دهندگان جوان‌تر ترامپ در مقایسه با رأی دهندگان مسن‌تر، تمایل بیشتری برای ابراز نگرانی و ناخرسندی از روابط آمریکا با اسرائیل دارند.

سیاست خارجی دولت رئیسی در سه قاب؛ چگونه دولت سیزدهم، ایران را به مدار قدرت بازگرداند

رئیس‌ی و پایان دیپلماسی التماسی

دوران شهید رئیسی را شاید بتوان نقطه پایان «دیپلماسی انتظار یا دیپلماسی التماسی» در ایران دانست؛ دوره‌ای که سیاست خارجی کشور پس از سال‌ها معطلی در ایستگاه برجام، به سمت جهان غیرغربی چرخید و تهران را به

بریکس، شانگهای، اوراسیا و توافق‌های راهبردی جدید رساند. این نخستین گزارشی از پرونده‌های سه‌گانه درباره میراث سیاست خارجی دولت سیزدهم است؛ میراثی که با نام شهیدان رئیسی و امیرعبداللّه‌یان گره خورده است.

محسن فرهمند

روزنامه‌نگار

بریکس، شانگهای و اوراسیا

نماد روشن این تغییر، عضویت دائم ایران در سازمان همکاری شانگهای بود؛ رخدادی که پیش‌تر دولتمردان حسن روحانی آن را مشروط به پذیرش FATF و برجام معرفی می‌کردند. اما تنها در هفته‌های ابتدایی دولت سیزدهم و همزمان با حضور آیت‌الله رئیسی در اجلاس شانگهای، مسیر عضویت ایران هموار شد. این اتفاق در حالی بود که پیش از این علی‌خضریان، نماینده مجلس، فاش کرد که وزیر خارجه دولت دوازدهم در نامه‌ای FATF را مانع عضویت ایران در شانگهای معرفی کرده بود؛ نقل قولی از ظریف که به گفته خضریان «صرفاً برای پیشبرد اهداف سیاسی جریان غربگرا» مطرح شده بود. رسانه‌های اصلاح طلب نیز هر روز برای وابسته کردن مسائل کشور مدعی وابسته بودن مساله پیوستن به شانگهای به رفع تحریم‌ها بودند. روزنامه شرق با تیتروشانگهای در گرو FATF به این ادعا دامن می‌زد. احمد شیرزاد استاد اصلاح طلب دانشگاه در گفت‌وگو با رسانه‌های نزدیک به دولت این عضویت را وابسته به حل مشکل تحریم‌ها و FATF معرفی می‌کرد. حشمت‌الله‌احمد پیشه از غرب‌گرایان نزدیک به دولت روحانی نیز راه حل پیوستن به شانگهای را تنش‌زدایی می‌دانست و مدعی بود کشورهای عضو شانگهای بدون تنش‌زدایی و حل مساله برجام و FATF حاضر نیستند خود را به دردسر بیاورند!

پایان ادعای نمی‌شود و نمی‌توانیم

اما برخلاف این ادعاها ایران در دولت سیزدهم عضو رسمی شانگهای شد. شهید رئیسی بعدها در توضیح این تغییر فضا تصریح کرد: «بعضی‌ها پیوستن کشور به سازمان شانگهای را متوقف بر پذیرش FATF کرده بودند... اما کشورهای همسایه و دوست ما دیدند که دیگر توجه ما صرفاً به غرب نیست و ارتباط با همسایگان و کشورهای منطقه اولویت سیاست خارجی ایران شده است.»

عضویت ایران در شانگهای آنقدر برای غربی‌ها گران تمام شد که «دنیس راس»، مقام ارشد سابق امریکایی در این خصوص نوشت: «اکنون ایران عضو دائم سازمان

دیپلماسی مقتدرانه، دستاوردهای بی‌سابقه

شانگهای است. چیزی که از مدت‌ها پیش به دنبال آن بود. سرانجام روسیه و چین این امکان را فراهم کردند. «این مقام سابق امریکایی در ادامه تأکید کرد که «ایران با چرخش به سمت شرق قادر خواهد بود رسانه امریکایی بلومبرگ در تحلیل این رویداد مهم نوشت: «عضویت ایران در این باشگاه رو به رشد اوراسیایی که هدایت آن بر عهده چین و روسیه است به تهران برای رفع تحریم‌های امریکا کمک خواهد کرد.» شبکه فرانس ۲۴ نیز عنوان کرد: جمهوری اسلامی ایران با استقبال از عضویت دائم در سازمان همکاری شانگهای، آن را چرخشی به سمت شرق برای دسترسی به بازارهای جهانی و مقابله با تحریم‌های سخت غرب می‌بیند.

ظریف و گره زدن کشور به غرب

الگوی نگرش متوازن به جهان در ماجرای اجرای سند همکاری ۲۵ ساله ایران و چین نیز تکرار شد. ظریف در ماه‌های پایانی حضورش در وزارت خارجه مدعی شده بود اجرای این سند بدون برجام، رفع تحریم‌ها و FATF ممکن نیست. وی گفته بود: «مهم‌ترین نیاز برای اجرای سند ایران و چین، اجرای برجام، رفع تحریم‌ها و اف‌ای‌تی‌اف است و بدون حل اینها این سند هم به جایی نمی‌رسد.» اما دولت سیزدهم، بدون تحقق هیچ‌یک از آن شروط، اجرای عملی توافق را آغاز کرد. این اتفاق، در عمل یک گزاره مهم را اثبات کرد؛ بسیاری از «گره‌های لاینحل» معرفی شده، نه محصول تحریم، بلکه نتیجه نگاه معطل و شرطی‌سازی سیاست خارجی بود. در ادامه همین مسیر، دولت رئیسی زمینه پیوستن ایران به اتحادیه اقتصادی اوراسیا را نیز فراهم کرد؛ روندی که پس از شهادت ایشان و در ماه‌های ابتدایی دولت چهاردهم به نتیجه رسید... یکی از مهم‌ترین جلوه‌های چرخش دولت شهید رئیسی به جهان غیرغربی، تأیید عضویت رسمی ایران در اجلاس ژوهانسبورگ بریکس بود؛ این اتفاق در شرایطی رخ داد که بریکس اکنون سهمی بیش از گروه هفت در تولید ناخالص جهانی بر مبنای برابری قدرت خرید دارد.

یادداشت

دیپلماسی شهید رئیسی

علیه تفکر کدخدا باوری بود

اسماعیل کوثری
عضو کمیسیون امنیت ملی مجلس

شهید آیت‌الله سیدابراهیم رئیسی در حوزه سیاست خارجی و دیپلماسی، رویکردی را دنبال می‌کرد که تفاوت‌های جدی با برخی نگاه‌های رایج در سال‌های قبل داشت. سال‌ها این گزاره در فضای سیاسی کشور مطرح می‌شد که بسیاری از گشایش‌های بین‌المللی ایران، از توسعه روابط خارجی گرفته تا عضویت در نهادهای مهم جهانی و حتی حل بخشی از مشکلات اقتصادی، به توافقات خاص یا جلب رضایت برخی قدرت‌های غربی وابسته است. اما تجربه دولت شهید رئیسی نشان داد ظرفیت‌های جمهوری اسلامی ایران بسیار فراتر از این نگاه محدود است.

اعتقاد شهید رئیسی این بود که جمهوری اسلامی ایران نباید روابط خارجی خود را به چند کشور خاص محدود کند. طبیعی است که جمهوری اسلامی ایران با کشورهایی که رویکرد خصمانه دارند و سیاست‌هایشان مبتنی بر فشار و تحمیل است، ملاحظات خاصی خود را دارد، اما اصل اساسی در سیاست خارجی دولت سیزدهم، گسترش دایره روابط و استفاده از همه ظرفیت‌های بین‌المللی بود.

نتیجه چنین رویکردی را نیز در عمل مشاهده کردیم. عضویت رسمی جمهوری اسلامی ایران در پیمان‌های مهمی مانند بریکس و شانگهای یکی از مهم‌ترین نمونه‌های آن بود. این اتفاق نشان داد که بسیاری از ظرفیت‌های جهانی خارج از دایره کشورهای غربی وجود دارد و می‌توان از آنها در جهت منافع ملی استفاده کرد.

در همین چارچوب، توسعه روابط با کشورهای منطقه، اجرایی شدن سند همکاری‌های بلندمدت با چین، گسترش همکاری‌ها با روسیه و همچنین شکل‌گیری توافق با عربستان را باید در راستای همین نگاه ارزیابی کرد. این اقدامات صرفاً رویدادهای مقطعی نبودند، بلکه زیرساخت‌هایی برای آینده سیاست خارجی کشور ایجاد کردند که آثار آن همچنان ادامه دارد.

امروز اگر جمهوری اسلامی ایران در مجموعه‌هایی مانند بریکس و شانگهای حضور دارد، در کنار قدرت‌های مهم اقتصادی و سیاسی جهان قرار گرفته است. اعضای این مجموعه‌ها از ظرفیت‌های بزرگ اقتصادی، سیاسی و راهبردی برخوردارند و حضور فعال ایران در چنین ساختارهایی می‌تواند فرصت‌های قابل توجهی برای کشور ایجاد کند.

نکته مهم این است که این روابط بر پایه تعامل متقابل تعریف می‌شود، نه روابط سلطه‌گرا. جمهوری اسلامی ایران کشوری مستقل است و هیچ‌گاه تحمیل اراده دیگران را نپذیرفته و نخواهد پذیرفت. دورانی که برخی قدرت‌ها تصور می‌کردند می‌توانند اراده خود را بر ملت‌ها تحمیل کنند، رو به پایان است. به همین دلیل شهید رئیسی برعکس دولت قبل از خود، کدخدایی آمریکا را قبول نداشت و این مساله خود را به خوبی در تمام رویکرد سیاست خارجی‌اش خود را نشان می‌داد. بنابراین یکی از مهم‌ترین میراث‌های ایشان در این حوزه، عبور از نگاه محدود به غرب و حرکت به سمت سیاست خارجی متوازن و چندجانبه‌گرا بود.

سیاست خارجی شهید رئیسی شاید بیش از هر چیز با یک ویژگی شناخته‌شده؛ خروج از «انتظار». در آن دوره، کشور دیگر معطل لبخند اروپا و امضای واشنگتن نماند. عضویت در شانگهای و بریکس، اجرای سند ۲۵ ساله با چین، پایه‌گذاری توافق راهبردی با روسیه، گسترش تجارت منطقه‌ای و فعال‌سازی مسیرهای ترانزیتی، همگی در شرایطی رخ داد که نه برجام احیا شده بود و نه FATF تصویب. این همان واقعیتی بود که دولت سیزدهم به اثبات رساند؛ اینکه بخش بزرگی از انسدادهای معرفی شده، بیش از آنکه واقعی باشند، محصول نگاه غرب‌محور و شرطی‌سازی مژمن سیاست خارجی بودند.

مگس پرانی در کن

سعید قاسمی
روزنامه‌نگار

امسال هم مثل هر سال، تصاویر تماشاگرانی که وسط نمایش فیلم‌های جشنواره کن چرت می‌زنند، در شبکه‌های اجتماعی وایرال شده. اما این بار ماجرا دیگر صرفاً یک میم اینترنتی نیست. ویدئوهایی که از سالن‌های نیمه‌خالی کن بیرون آمده، بیشتر شبیه گزارش وضعیت احتضار بخشی از سینمای هنری جهان است؛ سینمایی که سال‌ها خودش را «متعالی» و «نخبه‌گرا» معرفی کرد و حالا حتی مخاطب حرفه‌ای جشنواره هم به زور چشم‌هایش را در سالن‌ها باز نگه می‌دارد.

رصد رسانه‌هایی که اخبار کن را جزء به جزء پوشش می‌دهند، بخش قابل توجهی از فیلم‌های امسال کن را به گونه‌ای توصیف می‌کنند که انگار نه برای تماشاگر، بلکه برای هیئت داوران ساخته شده‌اند؛ فیلم‌هایی کش‌دار، مملو از سکوت‌های طولانی، پلان‌هایی که تمام نمی‌شوند و شخصیت‌هایی بسیار خنثی که اصلاً مشخص نیست از جهان چه می‌خواهند. بعضی کارگردان‌ها سال‌هاست فرمول ثابتی پیدا کرده‌اند: هر چه دیالوگ کمتر، هر چه ریتم کندتر و هر چه تماشاگر خسته‌تر باشد، یعنی فیلم «هنری‌تر» است. منتقدان این ایراد را حتی به کار جدید فرهادی هم وارد دانسته‌اند و فیلم را به شدت تکراری و خسته‌کننده ارزیابی کرده‌اند که نشان می‌دهد جهان سینما دیگر تاب‌آوری خود را در قبال سینمای شبه‌روشنفکرانه جهان سوم از دست داده است.

از آن طرف اما دنیا عوض شده. مخاطبی که تمام روز میان ویدئوهای چندثابته‌ای اینستاگرام و تیک‌تاک بالا و پایین می‌رود، دیگر مثل دهه هفتاد میلادی حوصله خیره‌شدن به یک نمای پنج دقیقه‌ای از پنجره و باران را ندارد. این تغییر ذائقه را نمی‌شود فقط با فحش دادن به شبکه‌های اجتماعی توضیح داد. بخشی از مشکل به خود سینمای جشنواره‌ای برمی‌گردد که سال‌هاست در یک حلقه بسته برای منتقدان و داوران فیلم می‌سازد، نه مردم.

کن هنوز هم علاقه شدیدی دارد که خودش را پایتخت «سینمای ناب» معرفی کند، اما وقتی مهم‌ترین تصاویر وایرال شده جشنواره نه از خود فیلم‌ها، بلکه از آدم‌های خواب‌آلود و کسل داخل سالن است، باید پرسید این سینما دقیقاً برای چه کسی ساخته می‌شود؟ شاید بحران واقعی امروز سینمای هنری همین باشد؛ سینمایی که آن قدر سرگرم اثبات روشنفکری خودش شده که یادش رفته تماشاگر قرار است بیدار بماند، نه این که وسط فیلم به خواب عمیق برود.

بسته‌رمان پیشنهادی نوبنیاد همزمان با برگزاری نمایشگاه بین‌المللی کتاب

معرفی پنج رمان خارجی

نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران، امسال نیز برای علاقه‌مندان ادبیات، فرصتی برای مرور تازه‌ترین آثار و بازگشت به کتاب‌های ماندگار جهان فراهم کرده است. در میان انبوه کتاب‌هایی که در این دوره از نمایشگاه عرضه شده‌اند، برخی آثار کلاسیک و معاصر پیش از دیگران مورد توجه مخاطبان قرار گرفته‌اند؛ رمان‌هایی که هرکدام از

زاویه‌ای متفاوت به انسان، رنج، هویت، امید و مقاومت نگاه می‌کنند. از نبرد تنهائی یک ماهیگیر سالخورده در دل دریا تا روایت تلخ آوارگی فلسطینیان. این آثار پنجره‌ای به تجربه‌های انسانی و دغدغه‌های مشترک بشری‌ما می‌کنند. در ادامه، پنج رمان خارجی خواندنی که در نمایشگاه کتاب تهران مورد توجه مخاطبان قرار گرفته‌اند، معرفی می‌شود.

مهدی سلیمانی

روزنامه‌نگار

«پیرمرد و دریا» نوشته ارنست همینگوی یکی از ماندگارترین آثار ادبیات جهان است؛ رمانی کوتاه اما عمیق که داستان سانتیاگو، ماهیگیر سالخورده کوبایی را روایت می‌کند. او پس از روزهای طولانی ناکامی، برای صید ماهی بزرگی راهی دریا می‌شود و در میانه‌آب‌ها با یک مارلین عظیم روبه‌رو می‌شود. نبرد فرساینده پیرمرد با ماهی، به روایتی نمادین از تلاش انسان در برابر شکست، تنهائی و ناتوانی تبدیل می‌شود. همینگوی با نثری ساده و موجز، تصویری تأثیرگذار از امید و استقامت ارائه می‌دهد.

«آخرین موز» اثر هاوارد فاست روایتی تاریخی از رنج و مقاومت سرخ‌پوستان آمریکاست. داستان درباره گروهی از سرخ‌پوستان قبیله شاین شمالی است که پس از سال‌ها تبعید و زندگی دشوار در اردوگاه‌های دولتی، تصمیم می‌گیرند به سرزمین اجدادی خود بازگردند. سفر دشوار آنان در دل دشت‌ها و کوهستان‌ها، با گرسنگی، سرما و تعقیب نیروهای نظامی همراه می‌شود. فاست در این رمان تنها به روایت یک فرار تاریخی بسنده نمی‌کند، بلکه مبارزه مردمی را به تصویر می‌کشد که برای حفظ هویت و کرامت انسانی خود می‌جنگند. نثر روان و نگاه انتقادی نویسنده به سیاست‌های استعماری آمریکا، این رمان را به اثری خواندنی برای علاقه‌مندان ادبیات تاریخی تبدیل کرده است.

«پسر روزنامه‌فروش» نوشته وینس واتر داستانی صمیمی و انسانی درباره پذیرش تفاوت‌ها و غلبه

بر محدودیت‌های فردی است. راوی داستان پسری یازده‌ساله با لکنت زبان است که شغل پخش روزنامه را بر عهده دارد. او در برخورد با مردم و مواجهه با نگاه دیگران، به تدریج تلاش می‌کند بر ترس‌ها و ضعف‌هایش غلبه کند و اعتماد به نفس بیشتری به دست آورد. یکی از ویژگی‌های مهم این رمان، شیوه روایت متفاوت آن است؛ نویسنده برای نشان دادن تجربه لکنت زبان از ساختار نوشتاری شکسته استفاده کرده تا خواننده بهتر با احساسات شخصیت اصلی همراه شود.

«من پناهنده نیستم» نوشته رضوی عاشور - نویسنده مصری - با نگاهی انسانی به مسئله فلسطین می‌پردازد. داستان از زبان دختری نوجوان روایت می‌شود که در فضایی آکنده از اشغال و مهاجرت اجباری زندگی می‌کند و با واژه «پناهنده» برای مردم فلسطین مخالفت دارد. عاشور در این رمان، بیش از مسائل سیاسی، بر خاطرات، پیوندهای خانوادگی و حس تعلق به سرزمین تمرکز می‌کند.

در میان رمان‌های فلسفی، **«دنیا صوفی»** نوشته یوستین گوردو همچنان اثری پرطرفدار است. داستان با دریافت نامه‌ای مرموز توسط دختری نوجوان آغاز می‌شود؛ نامه‌ای که پرسش‌هایی بنیادین درباره جهان و انسان مطرح می‌کند. صوفی در ادامه وارد سفری فکری می‌شود و با اندیشه فیلسوفانی از یونان باستان تا دوران مدرن آشنا می‌شود. گوردو با ترکیب داستان و آموزش فلسفه، مفاهیم پیچیده را به زبانی ساده و جذاب برای مخاطبان عمومی روایت کرده و کتابی پدید آورده که برای بسیاری، نقطه آغاز ورود به جهان فلسفه است.

رسانه‌ها قرار گرفت.

در این میان خاویر باردم نیز نسبت به این ماجرا واکنش نشان داده و برخلاف تصور رایج، چندان نگران حذف شدن از فضای کاری هالیوود نیست. او معتقد است موقعیتی دارد که می‌تواند بدون نگرانی از قطع شدن پیشنهادهای کاری، دیدگاهش را مطرح کند. شرایطی که به گفته خودش، برای همه بازیگران و سینماگران وجود ندارد و بسیاری ترجیح می‌دهند از ترس بیکار شدن سکوت کنند.

باردم حتی پا را فراتر می‌گذارد و می‌گوید برخلاف گذشته، حالا بیش از قبل با او تماس گرفته می‌شود، چرا که به باور او روایت غالب رسانه‌های دیگر مانند سابق یک‌دست و کنترل‌شده نیست. از نگاه این بازیگر اسپانیایی، افکار عمومی امروز نسبت به حمایت یا توجیه فجایع انسانی حساس‌تر شده و همین تغییر نگاه، فضای تازه‌ای را در سینما و رسانه شکل داده است.

این روزها بحث درباره وجود «لیست سیاه» در هالیوود برای هنرمندانی که مواضع سیاسی صریح دارند، دوباره داغ شده است؛ موضوعی که پس از صحبت‌های پل لاورتی، عضو هیئت داوران جشنواره کن، بیش از قبل مورد توجه

این خاویر باردم شریف!

نوبنیاد

■ صاحب امتیاز:

محسن منصوری

تلفن:

۰۲۱-۸۸۴۹۹۳۷۲

■ مدیر مسئول:

حمیدرضا بیانی

کدپستی:

۱۵۹۸۹۷۵۷۱۵

■ آدرس: خ سه‌پهلو قرنیه خ شاداد پلاک ۲۲ واحد پنج
■ چاپخانه: صمیم

nobonyadonline nobonyadonline

n o b o n y a d o n l i n e . i r

فرهنگ

C U L T U R A L

سه‌شنبه ۲۹ اردیبهشت ۱۴۰۵ | سال اول | شماره ۴۴

یادداشت

عبد کدام خدایی آقا احسان؟

ایمان عظیمی
روزنامه‌نگار

اکران فیلم «تمرین‌هایی برای یک انقلاب» در یکی از بخش‌های حاشیه‌ای جشنواره کن، ما را شگفت‌زده نکرد. پگاه آهنگرانی و دارودسته‌اش مدت‌هاست که برای نزدیک شدن به محافل کهنه سینمای اروپا له‌له می‌زنند. آن‌ها در این سال‌ها همکاری کردند تا به چشم «دیگری بزرگ» بیایند و در این مسیر از هیچ تلاشی دریغ نکردند.

ما از آهنگرانی و کسانی که مانند او فکر می‌کنند انتظار مواضع انقلابی نداریم. آن‌ها هنر و در کل سینما را بهانه‌ای برای رسیدن به اهداف ضدملی و ضدانسانی‌شان در نظر می‌گیرند، اما در مقابل از افرادی که عمری نمک ایران و انقلاب اسلامی را خورده‌اند توقع می‌رود که برای نزدیک شدن به اپوزیسیون بی‌مایه خارج‌نشین جوانب احتیاط را رعایت کنند و از هول حلیم در دیگ نیفتند!

در میان تیم نویسندگان مستند ضد ایرانی و ضداسلامی تمرین‌هایی برای یک انقلاب، نام «احسان عبدی‌پور» - کارگردان، مجری و تولیدکننده پادکست - به چشم می‌خورد! درز اسم این فرد در کنار یکی از چهره‌های بدنام سینمای ایران تاسف‌آور است.

احسان عبدی‌پور برخلاف پگاه آهنگرانی، روزگاری با ساخت نخستین فیلمش - «تنهای تنهای تنها» - نوید حضور یک فیلمساز مستعد را به سینمای ما می‌داد، اما اکنون برای به چشم آمدن تصمیم گرفته خود را در کنار بازیگر بی‌استعداد «دختری با کفش‌های کتانی» قرار دهد. عبدی‌پور از آنجایی که پس استعدادهای اصالت نبود، باید خودش را به بدترین شکل ممکن مصرف می‌کرد.

او یک پایش در تولید پادکست‌های سرکاری و پای دیگرش در برگزاری فستیوال اباحه‌گرانه «کوچه» بود و در این میان گاهی هم سری به تلویزیون می‌زد. او حتی فراموش نکرد که در این میان برای خوشامد دنبال‌کننده‌های اینستاگرامی لگدی هم به دوست دیرینش «حامد عسگری» - به خاطر همراهی با شهید رئیسی در سفر به نیویورک - بزند.

در این میان سینما کجای داستان شهره شدن عبدی‌پور قرار داشت؟ دقیقاً هیچ‌کجا! او در تمام این سال‌ها نشان داده که می‌خواهد با گرفتن ژست «سلب‌ریتی‌روشنفکر» دل‌بخشی از طبقه متوسط را به دست بیاورد، چون برخلاف سوپرستاره‌های چشم‌آبی جذابی برای مخاطب نداشت. همزیستی و پیوند سینمایی‌اش با پگاه آهنگرانی را هم باید بر همین اساس تحلیل و ارزیابی کرد.